

Asia: VN/13206/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi vetymarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

P2X Solutions kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksen luonnoksesta vetymarkkinalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

P2X Solutions ("P2X") on kotimainen vihreän vedyn ja synteettisten polttoaineiden tuottaja. Tuotamme Harjavallassa olevassa tuotantolaitoksessamme uusiutuvaa vetyä ja synteettistä metaania. Tavoitteenamme on skaalata tuotantoa tulevien vuosien aikana merkittävästi ja saavuttaa 1 GW:n tuotantokapasiteetti 2030-luvulla.

Pidämme vetymarkkinalakia koskevaa ehdotusta erittäin tärkeänä edistysaskeleena Suomen vetytalouden kehitykselle. Lailla olisi merkittävä rooli investointiympäristön ennakoitavuuden vahvistamisessa. Markkina ja infra tulevat aluksi syntymään paikallisesti ja vasta sitten laajenemaan täyteen mittaansa, minkä vuoksi kyseessä on täysin uudenlainen harjoitus. Haluamme myös painottaa, että vetymarkkinan kehittäminen edellyttää laaja-alaista yhteistyötä, johon tulee osallistaa suuri määrä sidosryhmiä uusiutuvan energian tuotannosta, metsäteollisuuteen, loppuasiakkaisiin sekä maanomistajiin. Markkina syntyy vain rohkealla ja uudenalaisella ajattelulla, joka uskaltaa katsoa asioita pidemmällä perspektiivillä.

Ehdotettu sääntelyn vaiheittainen lähestymistapa tukee näkemyksemme mukaan markkinan kehittymistä. On tärkeää, että alkuvaiheessa hankkeille mahdollistetaan joustoja, jotka kannustavat investointien tekemiseen jakamalla toimijoiden riskejä. Toivomme, että Suomi hyödyntäisi EU-sääntelyn tarjoamat joustot täysimääräisesti.

Mielestämme markkinan kehittymistä tukisi, että paikalliset toiminnanharjoittajien väliset vetyputket jäisivät alkuvaiheessa lain soveltamisalan ja luvanvaraisuuden ulkopuolelle, mikäli niillä ei olisi oleellista merkitystä kokonaisinfran kehittymiselle. Nykymuotoilun mukaan lakia ei sovelleta samalla kiinteistöllä tai kiinteistöryhmällä sijaitseviin putkiin. Olisi kuitenkin tarpeen tarkentaa määritelmää siten, että se kattaisi myös muut selvästi paikalliset ratkaisut, mikäli esimerkiksi vetylaitoksen ja synteettisen polttoaineen jalostuslaitoksen yhdistävä vetyputki kulkisi eri kiinteistön omistajien kiinteistöillä ("Kiinteistöä vastaavalla kiinteistöryhmällä tarkoitettaisiin tässä pääsääntöisesti yhden omistajan omistamia, toisiinsa rajoittuvia kiinteistöjä"). Samanaikaisesti on toki myös tärkeää, että infran kehittymistä koordinoidaan kokonaisuutena ja kriittinen infra on alusta alkaen sääntelyn piirissä.

Pidämme neuvoteltua verkkoonpääsyä oleellisena keinona vetymarkkinoiden alkuvaiheen kehitykselle. Toimijoiden on voitava sopia tapauskohtaisesti palveluiden ehdoista ja hinnoittelusta, jotta hankkeiden toteuttaminen olisi alussa käytännössä mahdollista. Samanaikaisesti verkon kustannusten jakautumisen osalta sääntelyn tulisi huomioida, että ensimmäiset hankkeet eivät voi kantaa koko kustannusriskiä, minkä vuoksi verkon kustannusten ajallinen jaksottaminen olisi perusteltua huomioida tarkasti jatkovalmistelussa.

Toivomme, että jatkovalmistelussa kiinnitettäisiin vielä tarkemmin huomiota myös varastoihin ja niiden määritelmiin. Vedyn varastointi on markkinan syntyminen kannalta yksi kriittisimmistä kysymyksistä. Sekä putkilla itsellään että niihin liittyvillä varastoilla on oma tehtävänsä tuotteen saatavuuden takaamisessa ja sääriippuvaisen tuotannon mahdollistamisessa.

Lopuksi haluamme vielä nostaa esille vetytalouden merkityksen kotimaiselle energiaomavaraisuudelle ja huoltovarmuudelle. Vetymarkkinalain piiriin kuuluvilla kotimaisilla investoinneilla olisi kriittinen merkitys kotimaisen hyvinvoinnin takaajana geopolittisesti turbulentteina aikoina.

Borg Jenni
P2X Solutions Oy